

OILAVIY NIZOLARNING PAYDO BO'LISHI VA ULARNING IJTIMOIY PSIXOLOGIK OQIBATLARI: KENG QAMROVLI SHARH

Rayimqulov Baxtiyor

Guldpi Stajyor o'qituvchi

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.8431160>

ARTICLE INFO

Received: 03rd Oktober 2023

Accepted: 10th Oktober 2023

Online: 11th Oktober 2023

KEY WORDS

Oiladagi nizolar, muloqot, rolni kutish, shaxslararo omillar, hissiy tanglik, shaxslararo munosabatlar, avlodlararo uzatish, ijtimoiy oqibatlar, aralashuv, oldini olish.

ABSTRACT

Oilaviy nizolar inson munosabatlarining hamma joyda mavjud bo'lib, ularning paydo bo'lishi keng qamrovli ijtimoiy va psixologik oqibatlarga olib kelishi mumkin. Ushbu ilmiy maqola oilaviy nizolarning paydo bo'lishiga yordam beradigan omillarni har tomonlama ko'rib chiqadi va ularning keyingi ijtimoiy psixologik oqibatlarini ta'kidlaydi. Maqolada oilaviy nizolar asosidagi murakkab dinamikaga oydinlik kiritish uchun asosiy nazariyalar va empirik dalillar o'rganilib, ularning paydo bo'lishiga olib keladigan mexanizmlarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Kirish:

Yaqin oilaviy munosabatlardagi manfaatlar, qadriyatlar va munosabatlardagi ziddiyatlar bilan ajralib turadigan oilaviy nizolar shaxslarning umumiy farovonligiga va ularning keng ijtimoiy tarmoqlariga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin. Oilaviy nizolarning oqibatlarini tushunish va hal qilish uchun ularning kelib chiqishi, asosiy omillari va keyingi ijtimoiy psixologik oqibatlarini o'rganish juda muhimdir.

1. Oilaviy nizolarning paydo bo'lishiga yordam beradigan omillar:

1.1 Aloqa Naqshlari:

Noto'g'ri muloqot, shu jumladan noto'g'ri talqin qilish va fikrlar, his-tuyg'ular va niyatlarni samarasiz ifoda etish ko'pincha tushunmovchiliklarga va oilalar ichidagi ziddiyatlarning kuchayishiga olib keladi. Samarali aloqa mexanizmlarining etishmasligi nizolarni kuchaytirishi va salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin.

1.2 rolni kutish va nomuvofiqliklar:

Oilalar ichida tayinlangan turli xil rollar umidlarning nomuvofiqligiga olib kelishi mumkin, natijada nizolar kelib chiqadi. Misol uchun, ota-onalar va bolalar o'rtasida mas'uliyat va intilishlarga nisbatan qarama-qarshi taxminlar kelishmovchilik va umidsizlikni keltirib chiqarishi mumkin.

1.3 Shaxslararo Omillar:

Shaxsiyat, hissiy aql va engish mexanizmlari kabi Individual psixologik xususiyatlar shaxslarning oilaviy nizolarni qabul qilish va ularga javob berish uslubiga ta'sir qiladi. Yuqori

darajadagi shaxsiy qayg'u, yomon hissiy tartibga solish va noto'g'ri moslashish strategiyalari nizolarni kuchaytirishi va ijtimoiy o'zaro ta'sirlarni buzishi mumkin.

2. Oilaviy nizolarning ijtimoiy psixologik oqibatlari:

2.1 Hissiy Tanglik:

Davom etayotgan oilaviy nizolar oila a'zolarining ruhiy farovonligiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan g'azab, qayg'u va umidsizlik kabi kuchli salbiy his-tuyg'ularni keltirib chiqarishi mumkin. Ushbu his-tuyg'ular individual psixologik bezovtalikka, munosabatlarning keskinlashishiga va oilaning umumiy faoliyatining pasayishiga olib kelishi mumkin.

2.2 shaxslararo munosabatlar va avlodlararo uzatish:

Doimiy oilaviy nizolar oila a'zolari o'rtasidagi ishonch, hamdardlik va yaqinlikni susaytirishi mumkin. Bundan tashqari, bu to'qnashuvlar kelajak avlodlar uchun pretsedentlarni belgilashi mumkin, bu nizolar va disfunktsional o'zaro ta'sir naqshlarining avlodlararo uzatilishiga olib keladi.

2.3 Kengroq Ijtimoiy Ta'sirlar:

Oilaviy nizolar bevosita oila birligidan tashqariga chiqib, ijtimoiy munosabatlarga va jamiyatning keng dinamikasiga ta'sir qilishi mumkin. Salbiy tajribalar va oilalardagi hal qilinmagan nizolar ijtimoiy aloqalarni buzishi, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tarmoqlari va jamoatchilik birdamligiga ta'sir qilishi mumkin.

3. Aralashuv va profilaktika strategiyalari:

Oilaviy nizolarning buzuvchi ta'sirini tan olish, aralashuv va oldini olish strategiyalari juda muhimdir. Muloqot ko'nikmalarini oshirish, nizolarni hal qilish texnikasi va turli istiqbollarni tushunishga qaratilgan harakatlar oiladagi nizolarni yumshatishi va oilaning umumiy faoliyatini yaxshilashi mumkin. Erta aralashuv dasturlari, qo'llab-quvvatlovchi manbalar bilan birgalikda, oilaviy mojaro bilan bog'liq ijtimoiy psixologik oqibatlarni yumshatishga yordam beradi.

Xulosa:

Oilaviy nizolar muhim ijtimoiy psixologik oqibatlarga olib keladigan murakkab ijtimoiy muammodir. Ularning paydo bo'lishiga yordam beradigan omillarni va ular bilan bog'liq oqibatlarni tushunish oilaviy farovonlikni oshirish va sog'lom ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirish uchun maqsadli tadbirlarni ishlab chiqishga imkon beradi. Kelajakdagi tadqiqotlar oiladagi nizolarni va ularning ijtimoiy psixologik oqibatlarini samarali yumshatish uchun innovatsion yondashuvlarni o'rganishga qaratilishi kerak.

References:

1. D. Levinson. "Madaniyatlararo nuqtai nazardan oiladagi zo'ravonlik". Newbury Park, Kaliforniya: Sage. (1989)
2. H. Makkubbin, S. Figli, "Stress va oila: Normativ o'tishlar bilan kurashish". Nyu-York: Bruner / Mazel. (1983).
3. PULATOV SH.N. XIX asr oxiri - XX asr boshlarida Hindistondagi ijtimoiysiyosiy vaziyat. Academic Research In Educational Sciences. Volume 1. 2020 468-474 P.
4. Po'latov, Sh.N., Rabindranat Tagorning Hindiston ilm-ma'rifatga qo'shgan xissasi.// "SCIENCE AND EDUCATION" Scientific journal Volume 1, Special issue 2020 136-144 P.
5. Po'latov, Sh.N., Hindistonda pedagogik ta'limning rivojlanish bosqichlari.

6. //“SCIENCE AND EDUCATION” Scientific journal Volume 1, Special issue 2020 21-27 P.
7. Jurayev SH.S., Abu Ali ibn Sinoning falsafiy qarashlarida baxt-saodat masalasi // Academic Research in Educational Sciences, 2 (Special Issue 1), 395-401 P.